

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/64/2019
Identifikačné číslo spisu: 7216213898
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ľubomíra Kúdellová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7216213898.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: BFF Central Europe s.r.o., so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 44 414 315, zastúpeného advokátskou kanceláriou smith&smith legal s.r.o., so sídlom Panenská 24, 811 03 Bratislava, IČO: 36 360 341, proti žalovanému: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, so sídlom Rastislavova 43, 041 90 Košice, IČO: 00 606 707, zastúpeného JUDr. Alenou Zadákovou, advokátkou, so sídlom Kováčska 32, 040 01 Košice, o zaplatenie 801 114,06 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 33Cb/101/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. januára 2019, č. k. 2Cob/130/2018-139, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. januára 2019, č. k. 2Cob/130/2018-139, rozsudok Okresného súdu Košice II z 25. apríla 2017, č. k. 33Cb/101/2016-67 a uznesenie Okresného súdu Košice II z 24. mája 2018, č. k. 33Cb/101/2016-129 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. apríla 2017, č. k. 33Cb/101/2016-67 v znení opravného uznesenia súdu prvej inštancie z 24. mája 2018, č. k. 33Cb/101/2016-129 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca nie je v spore aktívne vecne legitimovaný. Pri vyslovení predmetného záveru okresný súd vychádzal zo skutočnosti, že zmluva o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX uzatvorená medzi obchodnou spoločnosťou TRANSMEDIC SLOVAKIA s.r.o. ako postupcom a žalobcom ako postupníkom je absolútne neplatným právny úkonom, keďže za postupníka ju podpísal len jeden konateľ, hoci v zmysle výpisu z obchodného registra mali za žalobcu konať dvaja konatelia spoločne. S predmetnou zmluvou nie sú spojené žiadne právne následky a hľadá sa na ňu, ako keby neexistovala. Z tohto dôvodu každý právny úkon nadväzujúci na predmetnú zmluvu o postúpení pohľadávok (t. j. dohoda o spätnom postúpení pohľadávok z 1. júna 2016, ako aj zmluva o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX uzavretá medzi obchodnou spoločnosťou TRANSMEDIC SLOVAKIA s.r.o. ako postupcom a žalobcom ako postupníkom) trpí rovnakou vadou,

t. j. absolútnou neplatnosťou.

1.2. Z uvedeného dôvodu podľa súdu prvej inštancie neprešli na žalobcu pohľadávky uplatnené v predmetnom spore, keďže neboli platne postúpené, a preto žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

1.3. Ďalším dôvodom pre zamietnutie žaloby podľa okresného súdu bola skutočnosť, že časť zmluvy o postúpení pohľadávok, v ktorej je uvedená odplata, nie je súdom preskúmateľná, keďže táto časť nebola súdu zverejnená, pričom súd a aj žalovaný majú právo vedieť výšku odplaty za postúpenie pohľadávok. Táto skutočnosť rovnako zakladá absolútnu neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok z dôvodu absencie tejto podstatnej náležitosti pre obchádzanie zákona, resp. pre rozpor s dobrými mravmi.

1.4. Tretím dôvodom neplatnosti zmluvy podľa okresného súdu je skutočnosť, že pohľadávky, ktoré boli obsiahnuté v zmluve o postúpení pohľadávok, predstavujú nespôsobilý predmet postúpenia, keďže ide o pohľadávky z nezaplatenej kúpnej ceny za dodané lieky, zdravotnicke pomôcky a ďalšie prostriedky na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti. Poukázal pritom na znenie ustanovenia § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré zakazuje postúpenie pohľadávky, ktorej obsah by sa postúpením zmenil.

1.5. V závere svojho rozsudku okresný súd uviedol, že sa nepochybne jedná o pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu. Žalovaný má pritom eminentný záujem na tom, aby mal povinnosť plniť konkrétnemu veriteľovi a osobitne na tom, aby sa pohľadávky voči nemu nesústredovali u jedného veriteľa, ktorého jediným cieľom je dosahovanie príjmu z nezaplatených úrokov z omeškania voči pôvodnému veriteľovi.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 30. januára 2019, č. k. 2Cob/130/2018-139 rozsudok okresného súdu v znení jeho opravného uznesenia potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti spochybňujúce závery súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie vecnej správnosti rozsudku okresného súdu skonštatoval, že prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012 podpísal len jeden z konateľov, hoci v súlade so znením spoločenskej zmluvy v mene spoločnosti žalobcu mali konať vždy dvaja konatelia spoločne. Preto takýto prejav vôle nie je možné považovať za prejav vôle spoločnosti, lebo nebol vykonaný spôsobom, ktorým mal konať štatutárny orgán obchodnej spoločnosti. Na tejto skutočnosti nemení nič ani to, či druhá zmluvná strana bola alebo nebola v dobrej viere, pretože žiadny právny predpis nepripúšťa pre takýto prípad možnosť namietat dobrú vieru.

2.2. V závere rozhodnutia krajský súd skonštatoval, že Slovenská republika má kodifikovaný právny poriadok a súdy pri rozhodovaní nie sú viazané platnými zákonmi.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dňa 10. mája 2019 dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“), ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

4. Namietanú vadu zmätočnosti videl dovolateľ v tom, že krajský súd vo svojom rozhodnutí neuviedol odpovede na otázky zásadné pre rozhodnutie vo veci samej, čím mu znemožnil náležite argumentovať v rámci využitia mimoriadnych opravných prostriedkov. Z napadnutého rozsudku nie je vôbec zrejmé, prečo postupcovi (t. j. obchodnej spoločnosti TRANSMEDIC SLOVAKIA, s.r.o.) nepatrila pohľadávka v čase postúpenia, ak bol postupca jej pôvodným veriteľom, ako sa mal postúpením zmeniť obsah pohľadávky a čo viedlo súd k záveru, že predmetná pohľadávka je pohľadávkou verejnoprávnou.

4.1. Konajúce súdy sa podľa žalobcu nevysporiadali s jeho argumentáciou, že ak by aj bola prvá zmluva o postúpení pohľadávok neplatná, tak spoločnosť TRANSMEDIC SLOVAKIA, s.r.o. mohla v čase uzavretia zmluvy č. 2016/XX/XX nakladať s pohľadávkou a platne ju postúpiť na žalobcu. Namiesto toho sa krajský (ale aj okresný) súd zameril na údajnú neplatnosť pôvodnej zmluvy. Odvolací súd pritom posudzoval neplatnosť pôvodnej zmluvy z úplne iných právnych záverov, keď vychádzal z toho, že MVDr. V. G. podpísal pôvodnú zmluvu ako konateľ sám, hoci v mene žalobcu mali konať vždy dvaja konatelia spoločne. Okresný súd však vyhodnotil konanie MVDr. G. ako konanie splnomocnenca, ktorý konal bez platnej plnej moci. Preto podľa žalobcu odvolací súd si svoj svojvoľný záver o neplatnosti

zmluvy o postúpení pohľadávok č. 2016/XX/XX odôvodnil okolnosťami, ktoré nemali relevanciu ani pre rozhodnutie v pôvodnom konaní a už vôbec nie v predmetnom spore.

4.2. Podľa dovolateľa krajský súd porušil svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 387 ods. 3 C. s. p., keď sa nevysporiadal s jeho podstatnými argumentmi, nakoľko odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadne (ani len vágne) odpovede na jeho zásadné tvrdenia. Uvedené podľa žalobcu vedie k záveru, že napadnutý rozsudok je svojvoľný, a preto je nepreskúmateľný.

4.3. Žalobca namietal aj tú skutočnosť, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal s jeho odvolacími námietkami týkajúcimi sa ostatných dôvodov neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok, keď sa len nesprávne a nekriticky stotožnil so závermi súdu prvej inštancie.

5. Nesprávne právne posúdenie videl dovolateľ v nesprávnom posúdení otázky jeho aktívnej vecnej legitímácie, keď na dostatočné preukázanie aktívnej vecnej legitímácie v spore mu ako postupníkovi postačovalo preukázať, že postupca oznámil dlžníkovi postúpenie pohľadávky na postupníka. Z uvedeného dôvodu nebolo potrebné posudzovať platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok. Pri vyriešení predmetnej otázky poukázal na judikát č. R 119/2003, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) sp. zn. 5Obdo/20/2008, 3Obdo/175/2010, 1MCdo/11/2012, 3Cdo/2/2016 a 1Obdo/4/2017.

5.1. Zároveň žalobca poukázal na rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/76/2007, v ktorom dovolací súd pripustil, že návrh na určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky môže podať aj dlžník, ak preukáže, že má na tomto určení naliehavý právny záujem, a nie je rozhodujúce, či mu postúpenie oznámil postupca alebo preukázal postupník. Predmetné rozhodnutie (z ktorého vychádzali vo veci konajúce súdy) však nerieši otázku, či môže dlžník v spore o zaplatenie pohľadávky namietat' neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky.

6. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu v lehote určenej súdom prvej inštancie (ktorá bola do 8. júla 2019) nevyjadril. Vyjadrenie k dovolaniu doručil žalovaný okresnému súdu až dňa 10. júla 2019 po uplynutí určenej lehoty, a preto dovolací súd pri svojom rozhodovaní na predmetné vyjadrenie nemohol prihliadať s poukazom na ustanovenie 436 ods. 3 C. s. p.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. Ako opodstatnenú vyhodnotil dovolací súd už námietku žalobcu, že konanie pred odvolacím súdom (ale aj pred súdom prvej inštancie) je poznačené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. Žalobca tak dôvodne uplatnil dovolací dôvod podľa § 431 C. s. p., ktorý vymedzil spôsobom predpokladaným znením ustanovenia § 431 ods. 2 C. s. p.

8.1. Vo veci rozhodujúci senát odvolacieho súdu už vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. 3Obdo/72/2016, 3Obdo/10/2017 a 3Obdo/72/2019) vyslovil, že o naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. ide aj vtedy, keď súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia. Označená vada zmätočnosti je naplnená aj vtedy, keď určité skutočnosti v konaní strana namietala, avšak pri hodnotení skutkových zistení súdom tieto náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočnosti nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť.

8.2. Uvedenými nedostatkami podľa názoru odvolacieho súdu trpí rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie.

9. Úvodom dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ale aj rozsudku okresného súdu zodpovedajú konštatovaniu odvolacieho súdu uvedenému v bode 100. odôvodnenia jeho rozsudku, a to že súdy nie sú pri rozhodovaní viazané platnými zákonmi.

10. Dovolaciemu súdu sa javí až nepochopiteľný spôsob, akým súdy nižšej inštancie dospeli k záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v predmetnom spore. Z odôvodnení ich rozsudkov je zrejmé, že predmetný záver postavili na konštatovaní o neplatnosti v poradí prvej zmluvy o postúpení

pohľadávok (t. j. zmluvy zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX), ktorá mala zakladať neplatnosť ďalších právnych úkonov (ďalších postúpení predmetných pohľadávok).

10.1. Predmetná konštrukcia by mohla mať svoje opodstatnenie v prípade, ak by v poradí prvá zmluva o postúpení pohľadávok bola neplatná a postupník by následne ďalšou zmluvou postúpil „neplatne postúpené pohľadávky“ na tretí subjekt. V rozhodovanej veci tomu tak nebolo.

11. V kontexte rozhodovanej veci preto predmetný záver nemôže obstať. Na bližšie odôvodnenie dovolací súd uvádza, že:

11.1. Ak bola zmluva o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX platná, bolo platné aj spätné postúpenie pohľadávok z 1. júna 2016 zo žalobcu na obchodnú spoločnosť TRANSMEDIC SLOVAKIA, s.r.o. a táto ako veriteľ žalobou uplatnených pohľadávok mohla opätovne zmluvou o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX platne postúpiť pohľadávky na žalobcu.

11.2. Ak by aj platil záver, že zmluva o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX bola neplatná z dôvodu, že za postupníka ju podpísal len jeden konateľ, hoci podľa výpisu z obchodného registra mali konať spoločne dvaja konatelia, znamenalo by to, že veriteľom predmetných pohľadávok bol naďalej postupca, t. j. obchodná spoločnosť TRANSMEDIC SLOVAKIA, s.r.o. Neplatnosť tejto zmluvy o postúpení pohľadávok by spôsobovala aj neplatnosť spätného postúpenia pohľadávok z 1. júna 2016, avšak táto skutočnosť nemala vplyv na určenie subjektu, ktorý bol na plnenie voči žalovanému oprávnený požadovať plnenie. Týmto subjektom bola obchodná spoločnosť TRANSMEDIC SLOVAKIA, s.r.o. Preto zmluvou o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX mohla obchodná spoločnosť TRANSMEDIC SLOVAKIA, s.r.o. ako postupca platne postúpiť žalobou uplatnené pohľadávky na žalobcu ako postupníka.

11.3. Z uvedeného je zrejmé, že v prípade zmluvy o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX nešlo o zmluvu, ktorá nadväzovala v reťazi právnych úkonov na zmluvu o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX, ale išlo o samostatnú zmluvu, ktorou veriteľ pohľadávok (obchodná spoločnosť TRANSMEDIC SLOVAKIA, s.r.o.) realizoval dispozíciu so svojim majetkom, a ktorou postúpil svoje pohľadávky na žalobcu.

11.4. Tu len ako poznámku dovolací súd dopĺňa, že v čase uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016 bol v zmysle výpisu z obchodného registra oprávnený konať v mene žalobcu konateľ samostatne, a to od 20. mája 2016 (k tomu vid' aj bod 32. odôvodnenia rozsudku okresného súdu, resp. bod 15. odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Na zmluvu o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX sa tak v žiadnom prípade nemohol vzťahovať súdmi označený dôvod neplatnosti v poradí prvej zmluvy o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX.

12. Dovolací súd konštatuje, že záver súdov nižšej inštancie o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/04/70 postavený na tvrdení o neplatnosti zmluvy zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX - ktorá nemala na posúdenie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v rozhodovanom spore (a ani na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX) žiadny vplyv - nemôže obstať.

12.1. Preto najvyšší súd dospel k záveru, že dovolateľ opodstatnene vytýkal súdom nižšej inštancie, že ich rozhodnutia sú svojvoľné. Vzhľadom na vyššie uvedené závery dovolací súd uvádza, že vo veci konajúce súdy odmietli žalobcovi (resp. jeho subjektívnemu právu) poskytnúť súdnu ochranu, keď jeho žalobu zamietli z dôvodu, ktorý nemal zákonnú oporu. Takýto prístup súdov nižšej inštancie k rozhodovanej veci odporuje ústavou garantovanému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právu na spravodlivé súdne konanie garantovanému čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

12.2. Priamo zo znenia Civilného sporového poriadku (vid' čl. 2 ods. 1 jeho Základných princípov) pritom vyplýva pre súdy povinnosť postupovať tak, aby ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov (vrátane práva domáhať sa plnenia, ktoré druhá strana napriek dodaniu tovaru riadne a včas veriteľovi neposkytla) bola spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

12.3. Skutočnosť, že nesprávny procesný postup konajúcich súdov - ktorý bol zavŕšený zamietnutím žaloby bez toho, aby vôbec posudzovali opodstatnenosť alebo neopodstatnenosť uplatneného nároku - ktorým bolo žalobcovi prakticky znemožnené domáhať sa svojho subjektívneho práva a realizovať jemu patriace procesné práva priznané Civilným sporovým poriadkom, dosahuje takú intenzitu, že došlo k

porušení jeho práva na spravodlivý proces, dokumentuje aj to, že súd prvej inštancie a aj odvolací súd nekriticky prevzali do svojich rozhodnutí obsah vyjadrení žalovaného bez toho, aby tieto vyjadrenia akýmkoľvek spôsobom posúdili. Procesná obrana žalovaného v predmetnom spore bola pritom založená výlučne na tvrdení, ktoré bolo pre rozhodovaný spor irelevantné (tvrdenie o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012, č. 2012/XX/XX). Ani táto skutočnosť však nebránila konajúcim súdom, aby na predmetnom tvrdení žalovaného v rozpore so zásadami elementárnej logiky založili svoje rozhodnutia.

13. Naopak súdy nižšej inštancie sa absolútne odmietli zaoberať argumentáciou žalobcu, ktorá sa týkala podstatných okolností rozhodovaného sporu (viď body 11. a 12. vyššie), keďže ani v stručnosti vo svojich rozsudkoch neuviedli, prečo jeho tvrdeniam nemožno priznať úspech. Žalobca pritom v spore opakovane uviedol (viď jeho vyjadrenie z 10. októbra 2016, ako aj odvolanie z 21. augusta 2017), že zmluvou o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016 pôvodný veriteľ nakladal so svojim majetkom, a že ani prípadná neplatnosť v poradí prvej zmluvy o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012 nemá žiadny vplyv na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX.

14. Keďže konajúce súdy náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotili rozhodujúce skutočnosti, resp. dostatočným spôsobom neodôvodnili ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť, odôvodnenie rozhodnutí okresného súdu, ako aj krajského súdu treba považovať v okolnostiach rozhodovaného sporu za nepreskúmateľné v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcu ako strany sporu na spravodlivý proces a konanie zaťažili vadou v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p.

14.1. Jediným možným prostriedkom nápravy porušenia uvedených práv žalobcu súdmi nižšej inštancie je tak zrušenie vydaných rozhodnutí a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ktoré už bude zodpovedať požiadavkám spravodlivého súdneho procesu.

15. Aj keď pre vydanie kasačného uznesenia postačujú doposiaľ uvedené skutočnosti, dovolací súd považuje za nevyhnutné aj vzhľadom na zásadu hospodárnosti a rýchlosti súdneho konania vysporiadať sa aj s ďalšími dovolacími námietkami žalobcu, ktoré sú významné pre rozhodnutie vo veci.

16. Podľa dovolacieho súdu nemôžu obstať ani ďalšie dôvody, pre ktoré považoval okresný súd za neplatnú zmluvu o postúpení pohľadávok zo 6. júna 2016, č. 2016/XX/XX, a s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil odvolací súd v rámci postupu podľa ustanovenia § 387 ods. 2 C. s. p.

16.1. Neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok nemožno vyvodiť zo skutočnosti, že súdu nie je známa odplata za postúpenie pohľadávky. Postúpenie pohľadávky môže byť odplatné a aj bezodplatné, a súd v konaní o zaplatenie postúpenej pohľadávky, a ani dlžník nie sú oprávnení požadovať sprístupnenie sumy, za ktorú bola pohľadávka postúpená, a to aj v prípade odplatného postúpenia. Predmetná požiadavka zo strany okresného súdu nemá oporu v žiadnom právnom predpise. Inými slovami povedané, v spore o zaplatenie postúpenej pohľadávky nemá čo súd zaujímať, za koľko bola pohľadávka postúpená, súd má len rozhodnúť o tom, či je dlžník povinný postúpenú pohľadávku uhradiť postupníkovi. Z pohľadu dlžníka je táto informácia taktiež irelevantná, keďže je povinný len postúpenú pohľadávku splniť subjektu uvedenému v oznámení postupcu o postúpení pohľadávky, resp. subjektu, ktorý mu postúpenie pohľadávky preukázal. Odplata za postúpenie pohľadávky je relevantná len vo vzťahu medzi postupcom a postupníkom a jedine v prípade sporu medzi postupcom a postupníkom o zaplatenie dohodnutej odplaty, resp. v spore, v ktorom postupník uplatňuje voči postupcovi svoje práva podľa § 527 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, by potreboval súd predmetnú informáciu pre svoje rozhodnutie vo veci.

16.2. Rovnako tak dovolací súd považuje za arbitrárne konštatovanie súdu prvej inštancie, že pohľadávka zo súkromnoprávneho vzťahu založeného kúpnu zmluvou, na základe ktorej boli žalovanému dodané lieky a iné zdravotnícke pomôcky, má verejnoprávny charakter. Predmetné konštatovanie sa javí ako účelová snaha, aby žalovaný ako nemocnica nemusel splniť voči dodávateľovi svoju povinnosť vyplývajúcu z obchodného záväzkového vzťahu. Verejnoprávny charakter totiž majú len pohľadávky, ktoré majú svoj pôvod v predpisoch verejného práva, pričom pohľadávku za dodanie liekov a iných zdravotníckych pomôcok medzi takéto pohľadávky nie je možné zaradiť.

16.3. Len pre úplnosť považuje dovolací súd poukázať na judikát č. R 86/2004 publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2004, ktorého právne vety znejú nasledovne:

„Zo zmluvy o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti je zdravotná poisťovňa v postavení dlžníka a zdravotnícke zariadenie v postavení veriteľa, ktorému nič nebráni, aby svoju pohľadávku postúpil novému veriteľovi, ktorým môže byť aj iný subjekt než zdravotnícke zariadenie.

Postúpením pohľadávky sa postavenie dlžníka nezhoršuje; zmena veriteľa nemá vplyv na obsah pohľadávky.“

16.4. Z predmetného judikátu je zrejmé, že nič nebráni postúpeniu pohľadávky vzniknutej zo zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Rovnako tak nič iné ako dohoda dlžníka s veriteľom nemôže brániť postúpeniu pohľadávky vzniknutej z dodania liekov alebo iných zdravotníckych pomôcok.

17. Namietaným nesprávnym právnym posúdením (§ 432 ods. 1 C. s. p.) a odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.) sa dovolací súd už nemohol zaoberať pre vady zmätočnosti skonštatované vyššie, nakoľko v okolnostiach rozhodovaného sporu by posudzovanie nastolenej právnej otázky bolo predčasné.

18. Záverom dovolací súd považuje za nevyhnutné uviesť, že ak krajský súd zastáva názor, že pri svojom rozhodovaní nie je viazaný rozhodnutiami najvyššieho súdu (prípadne ústavného súdu), ktoré predložila v spore niektorá zo strán (v danom prípade žalobca), čo vyplýva z druhej vety bodu 100. odôvodnenia jeho rozsudku, tento názor je v rozpore s realitou a nemá oporu v zákone ani v judikatúre najvyššieho súdu a ústavného súdu.

18.1. Predovšetkým dovolací súd považuje za potrebné poukázať na čl. 2 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. V ods. 3 predmetného článku je upravená výnimka, v zmysle ktorej ak sa spor na základe prihladenia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

18.2. Uvedený princíp je premietnutý aj do normatívneho textu základného procesného kódexu, v zmysle ktorého ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu (k tomu viď § 220 ods. 3, resp. § 393 ods. 3 C. s. p.).

18.3. Z ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít (najvyššieho súdu a ústavného súdu) v tejto súvislosti vyplýva, že:

- „Predvídateľnosť súdneho rozhodovania smeruje k ochrane princípu právnej istoty ako jedného z atribútov demokratického právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 2 C. s. p.) a k rovnosti strán sporu (čl. 47 ods. 3 ústavy). Neodôvodnené odlišné posudzovanie porovnateľných prípadov predstavuje jurisdikčnú ľubovôľu. Jednota judikatúry napĺňa tiež princíp vnútornej jednoty a bezrozpornosti právneho poriadku ako celku. Právny poriadok totiž so sebou prináša imperatív rovnakého pohľadu na porovnateľné právne inštitúty, hoci by boli upravené v rôznych právnych predpisoch, či sa týkali rôznych právnych odvetví. Pre adresáta právnej normy je totiž významné, aby mal rovnaký (obdobný) právny inštitút v práve ako celku ten istý obsah a význam“ (k tomu viď 4Cdo/236/2017);

- „Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj povinnosť súdu, aby sa v porovnateľnej procesnej situácii vysporiadal s rovnakými námietkami rovnako, čo je výrazom práva na súdnu ochranu v podobe predvídateľnosti súdnych rozhodnutí“ (k tomu viď 3Obo/2-4/2019 a 3Obdo/46/2019);

- „Povinnosťou súdu je vysporiadať sa so skutočnosťou, či stranou sporu predložené rozhodnutie iného súdu s odlišným právnym názorom v skutkovo obdobnej situácii je relevantné vo vzťahu k ním rozhodovanému sporu. Ak existuje skutková zhodnosť alebo príbuznosť s rozhodnutím predloženým stranou, je súd povinný presvedčivo a dôkladne zdôvodniť odklon od právnych záverov prijatých v skoršom rozhodnutí vydanom v analogickom prípade. Jedine rozhodnutie spĺňajúce uvedené nároky na kvalitu súdneho rozhodnutia možno považovať za dostatočne a presvedčivo odôvodnené a teda za také, ktoré neporušuje základné právo strany sporu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Zároveň platí, že len rozhodnutie disponujúce uvedenými atribútmi môže, z pohľadu strán sporu, ale napokon i samotnej verejnosti,

naplniť očakávania týkajúce sa predvídateľnosti práva a existencie právnej istoty v súdnom systéme“ (k tomu vid' 4Obdo/7/2018);

- „K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy (PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. V zásadnej ústavno-právnej rovine platí, že je v rozpore s inštitúciou právneho štátu a v rámci neho s požiadavkou právnej istoty, resp. predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, aby všeobecné sudy rozhodovali v obdobných veciach odlišným, ba až protichodným spôsobom“ (k tomu vid' II. ÚS 19/2016).

18.4. Povinnosť rešpektovať ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, resp. povinnosť dôkladne a presvedčivo odôvodniť prípadný odklon od nej pritom zaťažuje všetky všeobecné sudy Slovenskej republiky, krajský súd nevynímajúc. Krajský súd však v predmetnom spore ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít nerešpektoval a zároveň odignoroval aj povinnosť svoj odklon od tejto rozhodovacej praxe dôkladným a predovšetkým presvedčivým spôsobom odôvodniť.

19. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. (vid' bod 14. vyššie), najvyšší súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.).

19.1. Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu.

19.2. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a jeho opravné uznesenie (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 C. s. p.).

20. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj odvolací súd) viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

21. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.